

04 SECULARISATIE, RETROTOPIE, AUTHENTICITEIT. EUROPA OP ZOEK NAAR EEN HEIMAT

Spreker: Prof. dr. Theo de Wit (Tilburg)

1^e Lezing: *Utopie en retrotopie. Het verlangen naar een verloren Heimat.*

De toekomst roept bij velen eerder angstige voorgevoelens op: over klimaatverandering, vluchtelingenstromen als een van de gevolgen daarvan, of meer recent geopolitieke turbulentie door Poetins oorlog in Oekraïne. Bij gebrek aan een aantrekkelijke toekomstvisie en de ontuchtering over het falen van de liberale democratie als universele toekomst (trefwoord: Fukuyama) grijpen we vandaag terug op een – onvermijdelijk geïdealiseerd - verleden. Dat is allang niet meer een louter een kenmerk van conservatieven of ‘reactionairen’. De grijze eminentie van D’66 Jan Terlouw begon in 2016 over het ‘touwtje uit de voordeur’ als nostalgische verwijzing naar een tijd dat je nog zomaar bij je burens kon binnenlopen. Bij rechts is dat geïdealiseerde verleden een verlangen naar meer voorspelbaarheid, veiligheid en homogeniteit, bij links een verleden met meer bestaanszekerheid, tolerantie en een overheid die de zwakken beschermt. Wat te zeggen van deze ‘retrotopieën’, naar de uitdrukking van Zygmunt Bauman?

2^e Lezing: *Secularisering en de revolutie van de authenticiteit*

In Charles Taylors grote studie *A Secular Age* (2007) over het Westers secularisatieproces wordt een belangrijke plaats ingenomen door de revolutie die hij samenvat met het sleutelwoord ‘authenticiteit’. Begonnen in de romantiek, werd authenticiteit, dat wil zeggen de gedachte dat er ‘een bepaalde manier van mens-zijn is die *mijn manier (my way) is*’, na de Tweede Wereldoorlog, en vooral vanaf de jaren zestig een dominant, zij het geenszins onomstreden, ethisch ideaal. Hoewel Taylor de schaduwkant van ‘trouw aan jezelf zijn’ en de eis van publieke erkenning daarvan scherp ziet (het verglijden naar identiteitspolitiek, subjectivisme, narcisme), neigt hij ernaar, authenticiteit als modern ideaal te verdedigen – er is volgens hem ook geen weg terug. Heeft hij gelijk?

Literatuur

Zygmunt Bauman, *Retrotopia*, Polity Press, 2017

Charles Taylor, *A Secular Age*, 2007

Ger Groot & Guido Vanheeswijck (red.), *Charles Taylor*, Klement/Polis, 2018.

Personalia

Theo W.A. de Wit (1953) was tot 2020 als docent sociaal-politieke filosofie verbonden aan de Universiteit van Tilburg, en tot 2019 als bijzonder hoogleraar ‘vraagstukken geestelijke verzorging in justitiële inrichtingen’ aan diezelfde universiteit. Hij publiceerde recentelijk in 2019 samen met Marin Terpstra *Waarom tolerantie niet de hoogste waarde kan zijn* (Damon), en in 2021 *Godenstrijd in de liberale democratie. Denken met Carl Schmitt over orde en subversie*, (Valkhof Pers).

Aantal avonden	2
Plaats	Fontys Hogescholen, ds. Th. Fliednerstraat 2, 5631 BN Eindhoven
Tijd	19.30- 21.30 uur
Datum	13 en 20 december 2022
Thema	04
Kosten	€ 15,00